

K zákonu o konkursu a vyrovnání¹

Karel MAREK

Úvodem

Účelem zákona o konkursu a vyrovnání (viz § 1) je uspořádání majetkových poměrů dlužníka, který je v úpadku.

„Cílem řízení konkursního je .... uspokojit z výtěžku prodeje kridatářova jmění stejnoměrně, i když jen částečně, jeho věřitele. Tímto neúplným uspokojením však pohledávky věřitelů nezaniknou. Lze je proto vymáhat na kridatáři i po skončení konkursního řízení, až dokud nebudou plně uspokojeny, a to z jeho majetku, který mu zbude nebo kterého dodatečně nabude.“² Bude-li ovšem jaký.

Zákon vymezuje dvě situace, kdy se dlužník do úpadku dostává. U prvé se nerozlišuje, o jakou osobu se jedná (může tedy obecně jít o osobu fyzickou nebo právnickou, nadanou oprávněním k podnikání nebo bez tohoto oprávnění). Zde je dlužník v úpadku, jestliže má více věřitelů a není schopen po delší dobu plnit své splatné závazky (zde byla účinnost zákona odložena § 67 zákona a posléze novelou;

¹Navazujeme a vycházíme ze Marek, K.; Schulz J.: K zákonu o konkursu a vyrovnání, Podniková organizace č. 5/1993, s. 15 – 22. V podrobnostech k základnímu textu zákona přitom můžeme odkázat na komentáře (které ovšem, vzhledem k době svého vydání, nemohly zahrnout všechny novely zákona) např. na Jedličková, E.; Skalický I.: Zákon o konkursu a vyrovnání, Montanex Ostrava, 1992, 80 s.; Zoulík, F.: Zákon o konkursu a vyrovnání, SEVT FRANCES, Praha 1992, 190 s.; pro praktickou činnost pak dále doporučujeme Eliáš, K.: Vzory soudních podání v obchodních věcech II, Prospektum 1993, 176 s. Tato publikace je věnována jen podáním v řízení konkursním a podáním v řízení vyrovnávacím. Obsahuje návrhy na prohlášení konkursu, vyjádření k návrhu na prohlášení konkursu, vzetí návrhu na prohlášení konkursu zpět, návrh na zproštění správce konkursní podstaty funkce, odmítnutí funkce správce konkursní podstaty, žádost správce podstaty o ustavení zástupce, dále různé druhy přihlášek pohledávek, vzory popírání pohledávek, návrh na pokračování v řízení přerušeném prohlášením konkursu, návrhy na vyloučení věci z podstaty, odpůří žaloby spojené s návrhem na vrácení věci do podstaty (na poskytnutí peněžité náhrady), návrh na vypořádání bezpodílového spoluvlastnictví manželů zaniklého prohlášením konkursu, žádost správce podstaty o souhlas soudu s prodejem věci z podstaty mimo dražbu, námítky proti konečné zprávě o zpeněžení podstaty a vyúčtování odměn a výdajů, návrh na nucené vyrovnání, návrhy na vyrovnání, odstranění vad návrhu na vyrovnání, vzetí návrhu na vyrovnání zpět, přihlášku pohledávek do vyrovnávacího řízení, popření pravosti pohledávek dlužníkem, návrh věřitelů na ustavení jiného vyrovnávacího správce, odpůří žalobu podle § 49 odst. 2 zákona o konkursu a vyrovnání, žalobu pro neplnění vyrovnání potvrzeného soudem, žalobu uplatňující nároky vzniklé v důsledku podvodného jednání dlužníka, žalobu uplatňující nároky vzniklé v důsledku dlužníkovy odsouzení a prohlášení dědiců, že s navrženým vyrovnáním souhlasí.

²Steiner, V.: K novému zákonu o konkursu a vyrovnání, Arbitrážní praxe č. 10/1993, s. 257.

dnes je toto ustanovení v účinnosti). V druhém případě se jedná o úpadek fyzické osoby, je-li podnikatelem a právnické osoby (zde zákon o podnikání nehovoří), jestliže je předlužen.

Nadepsanou právní úpravu po řadu let náš právní řád neznal. To se změnilo vydáním zákona č. 328/1991 Sb., který s výjimkou uvedenou ve společných, přechodných a závěrečných ustanoveních tohoto zákona (viz § 67) nabyl účinnosti dnem 1. října 1991.

Předchozí právní úpravou za dob první republiky a určitým obsahovým východiskem byl zákon č. 64/1931 Sb., o řádu konkursním, vyrovnávacím a odpůřím.

„Přitom stojíme v podstatě před čtyřmi problémy:

Jak odlehčit soudům a zprůchodnit proces bankrotů?

Jak zabránit dominovému efektu, který by v důsledku mezipodnikové platební neschopnosti mohl strhávat do bankrotu i jinak ekonomicky zdravé a perspektivní podniky (postižené druhotnou platební neschopností) a vyvolávat zbytečnou lavinu bankrotů?

Jak zabránit spekulativním bankrotům?

Jak zabránit propletení bankrotů s procesem privatizace .....?³

Zákon č. 328/1991 Sb. o konkursu a vyrovnání (dále jen zákon) se člení na čtyři části a 73 paragrafů. Zákon byl novelizován zákonem Federálního shromáždění ČSFR č. 471/1992 Sb. z 9. 10. 1992 (dále jen novela) a zákonem Parlamentu ČR č. 122/1993 Sb. z 25. 3. 1993 (druhá novela) pro ČR. Ve SR byla provedena novela zákonem č. 91/1993 Zb. z 26. 3. 1993 a zákonem č. 122/1993 Zb. z 19. 5. 1993.

Druhou novelou byl v ČR do zákona doplněn § 1a, který stanoví, že tohoto zákona nelze použít na uspořádání majetkových poměrů územního samosprávného celku nebo jiné právnické osoby zřízené zákonem, jestliže stát převzal její dluhy nebo se za ně zaručil.

Jestliže je dlužník v úpadku (viz § 2), lze u konkursního soudu (dále jen soud) zahájit za podmínek stanovených zákonem konkursní řízení (konkurs) nebo vyrovnávací řízení (vyrovnání). Cílem konkursu nebo vyrovnání je dosáhnout poměrného uspokojení věřitelů (začasté jimi budou banky; od nich lze očekávat velmi kvalifikovaný postup) z dlužníkovy majetku. K řízení je příslušný krajský soud, krajský soud rozhodující ve věcech obchodních, anebo krajský obchodní soud. Rozlišovacím pravidlem stanovujícím konkrétní soud je osoba dlužníka – úpadce a jeho případný zápis v obchodním rejstříku: „Jakmile dlužník – úpadce, fyzická nebo právnická osoba není zapsaný v obchodním rejstříku, je příslušný krajský soud, v jehož obvodě je sídlo nebo bydliště dlužníka, jestliže nemá bydliště, pak soud, v jehož obvodě se zdržuje. Tento soud je příslušný i k rozhodnutím ve sporech konkursním a vyrovnávacím řízením vyvolaných.

Jakmile je dlužník – úpadce, fyzická nebo právnická osoba zapsaná v obchodním rejstříku, je příslušný krajský soud jako soud prvního stupně ve věcech obchodních nebo krajský obchodní soud, a to ten, v jehož obvodě má dlužník svoje sídlo, jestliže

³Holman, R.: Bankrotý se odkládat nebudou, Hospodářské noviny z 8. 3. 1993, s. 5

nemá sídlo, pak místo podnikání, jestliže nemá ani místo podnikání, pak tam, kde má svoje bydliště. I zde platí příslušnost soudu k rozhodnutím ve sporech konkursním a vyrovnávacím řízením vyvolaných. Sídla krajských soudů jsou mezi obyvateli dostatečně známa. Nově vzniknuté obchodní soudy a obchodní senáty krajských soudů však ještě nejsou mezi podnikateli dostatečně známy.⁴⁴

Pro konkurs a vyrovnání se použijí ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak. V řízení jedná a rozhoduje samosoudce. Jednání soud nařizuje jen tehdy, stanoví-li to zákon, nebo pokládá-li to za nutné.

Konkurs

Na úvodní ustanovení nnavazuje druhá část zákona nadepsaná Konkurs. Konkurs se prohlásí na návrh dlužníka, jeho věřitele anebo další osoby, pokud tak stanoví zvláštní zákon. Zvláštní zákon tedy může přiznat právo k podání návrhu na prohlášení konkursu dalším osobám. Konkursní řízení tedy nelze zahájit z vlastního podnětu soudu, nýbrž pouze na návrh⁵. (V období před vydáním zákona č. 328/1991 Sb. bylo ovšem postupováno jinak. Byla tu nejprve snaha o sanaci; v příp. neúspěchu sanace, provedení likvidace).

Podle zákona (§ 4), jde-li o návrh věřitele, je třeba doložit, že navrhovatel má proti dlužníkovi pohledávku, i když není ještě splatná, a uvést okolnosti, které nasvědčují tomu, že je dlužník v úpadku. Jestliže dlužník platby zastavil, má se za to, že není schopen plnit své splatné závazky. Zákon dále řeší důsledky prohlášení věřitele, že bere návrh na prohlášení konkursu zpět. V tomto případě může být návrh podán znovu pro tutéž pohledávku až po šesti měsících od právní moci rozhodnutí o zastavení řízení.

Podmínkou prohlášení konkursu je, aby měl dlužník alespoň majetek postačující k úhradě nákladů řízení (§ 5). Pokud by dlužník nedisponoval alespoň takovým minimálním majetkem, neměl by konkurs vůbec smysl. „Věřitel by měl ve svém návrhu na prohlášení konkursu uvést skutečnosti, ze kterých lze učinit závěr, že dlužník má majetek dostačující alespoň k úhradě nákladů řízení. Tuto skutečnost musí totiž soud v každém případě zjistit jako podmínku pro vyhlášení konkursu.“⁶

Za toto ustanovení doplnila v ČR druhá novela ustanovení § 5a – 5f o ochranné lhůtě jako součásti přípravného období.

Ochrannou lhůtu povolí soud na návrh dlužníka. Dlužník může navrhnout povolení ochranné lhůty do 15 dnů od doručení návrhu na prohlášení konkursu soudem, který podal věřitel nebo jiná osoba než dlužník.

Podává-li návrh na prohlášení konkursu dlužník, může s tímto návrhem spojit návrh na povolení ochranné lhůty. Později může tento návrh podat do 15 dnů od

⁴⁴Píkna, P.: Možnost spustit bankrot, Čs. Profit, č. 46/92, příloha Rádce, s. 1 a s. 2; Nesnídal, J.: Vysvětlivky k novelizovanému zákonu o konkursu a vyrovnání, Poradce podnikatele, 6 – 7/93, s. 141 a násl.

⁵Bliže viz Macek, J.: Konkurs a vyrovnání – 1, Úspěch č. 7/1992, s. 54 a násl.

⁶Jansa, M.: Jak navrhnout konkurs, Hospodářské noviny z 10. 11. 1992, s. 7

zahájení řízení.

Návrh na povolení ochranné lhůty musí, kromě obecných náležitostí podání, obsahovat i údaje, které se zapisují do obchodního rejstříku, seznam nemovitostí dlužníka (které může mít na různých místech, což může znesnadnit příp. ověření, event. zjištění pokud by je neuvedl) vč. zástavních a podzástavních práv, seznam věřitelů s uvedením výše jejich pohledávek a rozsah aktiv a pasiv k poslednímu dni předchozího měsíce.

Soud ochrannou lhůtu povolí (§ 5b), jestliže je návrh podán včas oprávněnou osobou a obsahuje předepsané náležitosti; jinak návrh zamítne. Usnesení vydá do 10 dnů od doručení návrhu.

Usnesení o povolení ochranné lhůty doručí soud dlužníkovi a věřitelům uvedeným v návrhu. Zašle je také soudu, který vede obchodní rejstřík, v němž je dlužník zapsán, a katastrálním úřadům, které evidují dlužníkovi nemovitosti (což může být dosti obtížné; soud totiž nemusí mít v konkrétním případě o nemovitostech dlužníka dostatečné informace); je-li dlužníkem státní podnik nebo jiná státní organizace, popř. organizace založená nebo zřízená obcí, soud zašle toto usnesení těm, kteří jsou zakladateli nebo zřizovateli dlužníka podle zvl. předpisů.

Kromě toho se usnesení vyvěsí na úřední desce soudu téhož dne, kdy bylo vydáno a zveřejní se v Obchodním věstníku. (Při praxi zveřejňování údajů ve věstníku – a to nejen v tomto případě – pak bude třeba sledovat, v jaké době od vydání usnesení dojde ke zveřejnění.)

Věřitelé uvedení v návrhu na ochrannou lhůtu a další věřitelé, kteří se k řízení přihlásili v průběhu ochranné lhůty, mají postavení konkursních věřitelů (§ 7); dojde-li k prohlášení konkursu, je třeba jim usnesení o tom doručit.

Současně s povolením ochranné lhůty svolá soud schůzi věřitelů, popř. ustanoví věřitelům opatrovníka. Schůze věřitelů zvolí věřitelský výbor.

Z navazujícího textu zákona pak vyplývá význam publikace svolání ve věstníku. Závady v doručení někomu z věřitelů při svolávání schůze nebrání totiž platnosti volby, jestliže usnesení soudu o svolání věřitelů bylo vyvěšeno na úřední desce soudu a zveřejněno v Obchodním věstníku. (Vzhledem k tomu, že každá účast na jakémkoli jednání vyžaduje přípravu a lze předpokládat časový rozdíl mezi vydáváním usnesení – a to nejen usnesení tohoto druhu, ale usnesení obecně – a publikací ve věstníku, lze podnikatelům s větším počtem obchodních partnerů doporučit pověření konkrétního vlastního funkčního místa k získávání aktuálních informací z úředních desek.)

Proti usnesení, jímž soud povolil ochrannou lhůtu, není odvolání přípustné.

Ochranná lhůta trvá tři měsíce (§ 5c) a začíná běžet dnem, kdy usnesení o jejím povolení bylo vyvěšeno na úřední desce soudu (rovněž vzhledem k účinnosti usnesení soudu obecně jejich vyvěšením, je význam aktuálních informací z úřední desky zřejmý). Na návrh dlužníka podaný v průběhu ochranné lhůty ji může soud prodloužit nejdéle o další tři měsíce, a to jen tehdy, jestliže s tím souhlasí věřitelský výbor. Zatímco ochranná lhůta je nároková, u jejího prodloužení tomu tak není.

Stanovení ochranné lhůty, resp. její prodloužení má významné důsledky. Po dobu trvání ochranné lhůty (§ 5d):

- a) nelze prohlásit konkurs a v konkursním řízení se soud omezí jen na procesní úkony potřebné z hlediska průběhu ochranné lhůty;
- b) věřitelé nemohou vůči dlužníkovi vymáhat uspokojení svých pohledávek výkonem rozhodnutí s výjimkou pohledávek z titulu daní, poplatků, cel a pojištění na sociální a zdravotní pojištění; již zahájená řízení se přerušují;
- c) soud může rozhodnout na návrh věřitelského výboru nebo opatrovníka, aby některé právní úkony dlužník nečinil vůbec nebo jen po předchozím souhlasu věřitelského výboru nebo opatrovníka věřitelů; právní úkony uskutečněné v rozporu s tímto rozhodnutím soudu jsou vůči věřitelům neúčinné;
- d) dlužníkem provedené právní úkony, kterými by byly zkracovány zájmy věřitelů na uspokojení jejich pohledávek, jsou vůči věřitelům neúčinné;
- e) dlužník je povinen soustavně usilovat o překonání úpadku a informovat věřitelský výbor, popř. opatrovníka o přijatých opatřeních, a v případě potřeby si vyžádat jejich součinnost.

Ochranná lhůta skončí před uplynutím doby podle § 5c zastavením konkursního řízení.

Skončením ochranné lhůty zanikají její účinky podle § 5d písm. a) a e). Účinky podle § 5d písm. b), c), d) trvají až do prohlášení konkursu nebo zastavení konkursního řízení. Pokud podal návrh na prohlášení konkursu dlužník, zanikají skončením ochranné lhůty účinky podle § 5d písm. b).

Po skončení ochranné lhůty pokračuje soud v konkursním řízení.

Podá-li (podle § 5f) dlužník v průběhu ochranné lhůty návrh na vyrovnání, postupuje se podle ustanovení třetí části tohoto zákona. Ochranná lhůta však neskončí dříve, než soud o tomto návrhu rozhodne (§ 50).

Majetek podléhající konkursu tvoří konkursní podstatu (dále podstata). Do podstaty nenáleží majetek, jehož se nemůže týkat výkon rozhodnutí. Majetek sloužící podnikatelské činnosti z podstaty vyloučen není. Konkurs se týká majetku, který patřil dlužníkovi v den prohlášení konkursu a kterého nabyl za konkursu; tímto majetkem se rozumí také mzda nebo jiné podobné příjmy. Do podstaty náleží nemovitosti dlužníka, které jsou na území ČR a veškeré jeho věci movité.

Za účastníky konkursu (§ 7) stanoví zákon věřitele, kteří uplatňují nároky (konkursní věřitelé) a dlužníka. Jak je zřejmé z textu zákona, nestačí k tomu, aby se stal účastníkem konkursu jen ta skutečnost, že jde o věřitele, ale musí svoje nároky uplatnit.

Zvláštním orgánem konkursu je správce podstaty (§ 8). Správce podstaty (dále jen správce) se zásadně vybírá ze seznamu správců, který vede soud příslušný k řízení. Do seznamu správců lze zapsat jen bezúhonnou fyzickou osobu, která je plně způsobilá k právním úkonům, má přiměřenou odbornou způsobilost a se zápisem souhlasí. Správcem může soud ustavit pouze ve věci nepodjatou fyzickou osobu.

Osoby zapsané do seznamu správců mohou odmítnout tuto funkci jen v případech, kdy jsou pro to důležité důvody, které posoudí soud. Jak vyplývá z formulace zákona o výběru správce, vybírá se zásadně ze seznamu správců, lze ho však vybrat i jinak. Zákon stanoví, že výjimečně může soud ustanovit správcem podstaty i osobu do seznamu správců nezapsanou, splňuje-li podmínky pro zapsání do seznamu.

Správce je povinen při výkonu funkce postupovat s odbornou péčí a odpovídá za škodu vzniklou porušením povinností, které mu ukládá zákon nebo mu uloží soud. Správce má nárok na náhradu výdajů a na odměnu. Dohody správce s úpadcem nebo věřiteli o odměně jsou neplatné. Neplní-li správce řádně své povinnosti, může mu soud uložit pořádkovou pokutu. Z důležitých důvodů může soud na návrh některého z účastníků nebo správce anebo i bez návrhu zprostit správce funkce.

Správce podstaty je orgánem sui generis – samostatný zvláštní orgán ustavený podle zákona, jehož práva a povinnosti jsou stanoveny zákonem. Zákon předpokládá seznamy správců podstaty. Otázky týkající se seznamu správců a odmítnutí správců upravuje vyhl. 476/1991 Sb. ve znění vyhl. 583/1992 Sb.

Jestliže to vyžaduje rozsah správy, může soud ustavit pro pomoc správci zvláštního správce pro určitý obor správy. Zvláštní správce má práva, povinnosti a odpovědnost správce v mezích své působnosti. Pro případ, že by správce nemohl přechodně ze závažných důvodů svoji funkci vykonávat a jestliže je to účelné, může soud ustavit správci zástupce. Pro otázky ustavení do funkce, odměňování a zproštění funkce zvláštních správců a zástupce správce platí ustanovení o správci. Zvláštní správce bude soud zejména ustavovat, pokud by rozsah správy byl zvlášť velký. Při ustavení pak soud určí jeho speciální funkci, zejména vzhledem k jeho odbornosti.

Je-li toho třeba pro zjištění stanovisek věřitelů, pro další vedení konkursu, popř. stanoveno zákonem, soud svolává schůzi konkursních věřitelů a řídí její jednání. Na návrh správce soud schůzi svolává vždy. Schůze konkursních věřitelů musí být oznámena vhodným způsobem s uvedením dne a předmětu jednání.

Schůze konkursních věřitelů volí věřitelský výbor nebo zástupce (§ 11). K platnosti usnesení a k volbám věřitelského výboru resp. místo výboru zástupce je třeba prostá většina hlasů počítaná podle výše pohledávek; volbu věřitelského výboru potvrzuje soud. Není-li stanoveno jinak, počítají se jen hlasy konkursních věřitelů na schůzi přítomných nebo řádně zastoupených. Pokud se schůze koná po přezkumném jednání (o přezkumném jednání § 21 zákona), je k platnosti schůze třeba, aby byli přítomni alespoň dva konkursní věřitelé představující nejméně čtvrtinu konkursních pohledávek.

Bez omezení mohou hlasovat jen konkursní věřitelé, jejichž pohledávka byla zjištěna. O tom, zda mohou hlasovat také konkursní věřitelé, jejichž pohledávka nebyla ještě zjištěna, jejichž pohledávka je sporná, popř. podmíněná, rozhodne soud. Přitom věřitelům, kteří nabyli pohledávku jejím postoupením až po prohlášení konkursu, nepřisluší hlasovací právo, ledaže nabyli pohledávku jako protihodnotu závazku, který převzali před prohlášením konkursu.

Členy věřitelského výboru mohou být jen konkursní věřitelé; pokud je členem nebo náhradníkem právnická osoba, oznámí soudu, kdo za ni bude ve věřitelském

výboru jednat. Každý člen věřitelského výboru má svého náhradníka. Soud pečuje o to, aby byl věřitelský výbor stále úplný a může nařídít doplňující volbu. Podle druhé novely má věřitelský výbor mít 3 – 9 členů.

Věřitelský výbor volí ze svého středu předsedu a místopředsedu, dohlíží na činnost správce a plní úkoly stanovené tímto zákonem nebo stanovené soudem. Je oprávněn podávat soudu návrhy týkající se průběhu řízení. Věřitelský výbor svolává soud nebo se schází z vlastní iniciativy. Na zasedání se zvou všichni členové i náhradníci věřitelského výboru. K platnosti usnesení věřitelského výboru je třeba většiny hlasů všech členů věřitelského výboru, popř. náhradníků, pokud je zastupují.

Otázky nutných výdajů a vyplacení přísl. odměny členů výboru a náhradníků jsou řešeny samostatným ustanovením (§ 11 odst. 6 zákona).

Dokud není ustaven věřitelský výbor (§ 11a) anebo zvolen zástupce věřitelů schůzí konkursních věřitelů, může soud ustanovit věřitelům opatrovníka, je-li to třeba k ochraně jejich práv. Oprávnění a povinnosti opatrovníka zanikají ustanovením věřitelského výboru nebo zvolením zástupce věřitelů.

Zákon zvýrazňuje dohled soudu nad konkursním řízením. Soud je oprávněn si vyžádat od správce podstaty zprávu a vysvětlení, může nahlížet do jeho účtů a konat potřebná šetření. Může také správci podstaty uložit, aby si vyžádal na určité otázky názor věřitelského výboru nebo mu může dát pokyny sám. Proti opatřením v dohlédací činnosti soudu není přípustný opravný prostředek. To platí i pro rozhodnutí soudu o hlasovacím právu.

Prohlášení konkursu a jeho účinky

Zjistí-li soud, že jsou splněny podmínky prohlášení konkursu, rozhodne o prohlášení konkursu usnesením, které musí obsahovat odůvodnění. Nejistí-li, že podmínky jsou dány, návrh zamítne.

V usnesení o prohlášení konkursu musí být ustanoven správce. Věřitelé musí být vyzváni, aby přihlásili ve lhůtě 30 dnů ode dne prohlášení konkursu všechny své nároky s uvedením jejich výše, právního důvodu vzniku a jejich zajištění. Výzva musí obsahovat upozornění, že na nároky, které nebyly přihlášeny, nebude brán v konkursu zřetel. Usnesení o prohlášení konkursu se doručí účastníkům konkursu; dále se doručí správci, likvidátorovi a všem známým věřitelům, jakož i příslušným daňovým orgánům. Dlužníkovi se doručí usnesení do vlastních rukou.

Usnesení se vyvěsí toho dne, kdy bylo vydáno v úplném nebo ve vhodném zkráceném znění na úřední desce soudu a dále na úřední desce okresního soudu, v jehož obvodu je dlužníkův podnik nebo bydliště, jsou-li mimo sídlo soudu. Výpis usnesení soud zveřejní též způsobem stanoveným zvláštním předpisem. Je-li dlužník zapsán v obchodním nebo jiném rejstříku, oznámí soud prohlášení konkursu orgánu, který rejstřík vede. Ten toto prohlášení zapíše. Současně soud oznámí prohlášení konkursu orgánům pověřeným vedením nemovitostí.

Účinky prohlášení konkursu nastanou dnem vyvěšení usnesení na úřední desce soudu. Tímto dnem se dlužník stává úpadcem a likvidátor po dobu konkursu

nevykonává svou působnost.

Věřitelům je možno doporučit sledování úředních desek a sledování Obchodního věstníku. Mohlo by se totiž stát, že se nedozví o prohlášení konkursu a neuplatní své nároky do 30 dnů ode dne, kdy prohlášení konkursu bylo vyvěšeno na úřední desce soudu. Je tedy nutné, aby věřitelé kromě sledování platební schopnosti dlužníků věnovali pozornost tomu, zda není zahájeno konkursní řízení. Přitom je třeba si uvědomit, že konkurs může být prohlášen i když je dlužník v likvidaci.

Prohlášením konkursu se z dlužníka stává úpadce a tím se zcela mění jeho postavení. Prohlášení konkursu má závažné účinky. Úpadce pozbývá právo nakládat s majetkem podstaty a toto právo přechází na správce. Právní úkony, které učiní úpadce po prohlášení konkursu jsou vůči konkursním věřitelům neúčinné. Osoba, která uzavřela s úpadcem smlouvu, může od ní odstoupit, ledaže v době jejího uzavření věděla o prohlášení konkursu.

Úpadce nesmí sám odmítnout přijetí daru nebo dědictví; k tomuto odmítnutí potřebuje souhlas správce podstaty (§ 14 odst. 2).

Řízení týkající se nároků na oddělené uspokojení (§ 28) nebo na vyloučení věcí z podstaty, lze zahájit a v něm pokračovat jen vůči správci nikoliv vůči úpadci. Jiná řízení se přerušují. Může se v nich pokračovat na návrh správce, úpadcova odpůrce nebo nerozlučného účastníka řízení, jen výjimečně tak může podat návrh úpadce a to jen tehdy, neúčinní-li tak správce ve lhůtě určené soudem.

Pro pohledávku proti úpadci nelze nařídít výkon rozhodnutí postihující majetek, který náleží do podstaty ani nabýt na něm právo na oddělené uspokojení. Pokud jde o možnost odděleného uspokojení, existuje zde specifická úprava.

Nesplátné pohledávky a závazky týkající se podstaty věci se stávají splatnými dnem prohlášení konkursu.

Veškeré úpadcovy příkazy, plné moci, prokury a jeho dosud nepřijaté návrhy na uzavření smlouvy zanikají.

Současně se znemožňuje, v určených případech, započtení pohledávek. Započtení není možné v případech, kdy některý účastník nabyt vzájemnou, jinak započitatelnou pohledávkou až po prohlášení konkursu.

Podle původního textu zákona se zastavil i postup v privatizačním procesu podle zvláštních předpisů. Podle druhé novely tomu tak není. Dříve bylo možno říci, že konkurs měl před privatizací přednost; to dnes už neplatí (viz § 67 zákona).

Prohlášením konkursu zaniká úpadcově bezpodílové spoluvlastnictví manželů a do podstaty spadá ta jeho část, s níž úpadce podnikal.

Správce podstaty je pak oprávněn vypovědět nájemní smlouvy, které pronajímatel uzavřel s úpadcem jako nájemcem, a to i na dobu určitou.

Jestliže smlouva o vzájemném plnění nebyla ještě v době prohlášení konkursu splněna ani úpadcem ani druhým účastníkem smlouvy, anebo byla splněna jen částečně, každá smluvní strana může od smlouvy odstoupit.

Zákon o konkursu dále pojednává o odporovatelných právních úkonech a poskytuje možnost věřiteli nebo správci, aby odporoval těm úkonům, které zkracují uspokojení věřitelovy vymahatelné pohledávky. Předpokladem ovšem je, že tyto úkony

učinil věřitel v posledních třech letech (míněno před vyhlášením konkursu) v úmyslu zkrátit své věřitele, musel-li být tento úmysl druhé straně znám. Podotýkáme, že toto ustanovení bude procesně velmi obtížné použitelné vzhledem k důkaznímu břemenu, které spočívá na věřiteli. Speciální úprava se týká odporovatelnosti právních úkonů, k nimž došlo v posledních třech letech mezi dlužníkem a osobami jemu blízkými nebo které dlužník učinil v uvedeném čase ve prospěch těchto osob; zde se nevyžaduje, aby byl úmysl druhé straně znám. To však neplatí, jestliže druhá strana nemohla při náležitě pečlivosti úmysl zkrátit věřitele poznat.

Právo odporovat právním úkonům se musí uplatnit proti tomu, kdo měl z odporovatelného právního úkonu prospěch. Ten, kdo chce odporovat, musí pochopitelně vyhledat osobu, vůči níž dlužník úkon směřoval a prokazovat skutečnosti zákonem vyžadované. Složitost je zřejmá i z dalšího ustanovení. Toto právo lze uplatnit i vůči dědicům. Proti třetím osobám to platí tehdy, byla-li věc dále darována či prodána a jen tehdy, jestliže jim byly známy okolnosti, které odůvodňují odporovatelnost právním úkonům proti jejich právnímu předchůdci.

Právní úkon, kterému věřitel s úspěchem odporoval, je vůči němu neúčinný potud, že věřitel může požadovat uspokojení své pohledávky z toho, co odporovatelným právním úkonem ušlo z dlužníkovy majetku a není-li to dohře možné, má právo na náhradu vůči tomu, kdo měl z toho úkonu prospěch (§ 15 odst. 4).

Odporovatelným právním úkonem nemůže být vyrovnána vzájemná pohledávka odpůrce proti úpadci.

Vše, o co byl odporovatelným právním úkonem dlužníkův majetek zkrácen, musí být vráceno do podstaty a není-li to možné, musí být poskytnuta peněžitá náhrada.

Zjištění konkursní podstaty

Přesné zjištění konkursní podstaty je velmi důležité. Jestliže konkurs navrhuje dlužník, předkládá spolu s návrhem na konkurs seznam svých aktiv a pasiv.

Nejde-li o dlužníkův návrh (tj. navrhuje-li konkurs věřitel), pak je úpadce povinen předložit seznam ihned, jakmile ho správce k předložení vyzve, nejpozději do 15 dnů od prohlášení konkursu.

Ustanovení zákona (§ 17 odst. 1) určuje, že úpadce je povinen sestavit a odevzdat správci seznam svých aktiv a pasiv s uvedením svých dlužníků, věřitelů a jejich adres, své obchodní knihy i všechny potřebné doklady a poskytnout nutná vysvětlení. Vyžaduje se, aby tento seznam úpadce podepsal a výslovně uvedl, že je správný a úplný.

Při diskusích o zákonné úpravě bývá konstatováno, že tento přístup ke zjištění skutkové podstaty je statický. Prohlášením konkursu neskočily ty vztahy, kterých se zákon nedotýká. Dodavatelé mohou sjednané dodávky plnit, odběratelé by měli mít možnost výsledky úpadcových činností odebírat a plnit své pohledávky. Může se zde event. projevit určitý nedostatek dynamického přístupu k těm vztahům, které nekončí vyhlášením konkursu. Zákon nemá podrobnější ustanovení k věcem, které

dále – nikoliv v rozporu se zákonem – probíhají (kromě ustanovení, že do podstaty patří i majetek nabytý za konkursu).

Při soupisu podstaty dává soud pokyny správci k soupisu podstaty podle seznamu předloženého úpadcem a za součinnosti věřitelského výboru. Subjekty, které mají věci náležející do podstaty jsou povinni to oznámit správci, jakmile se dozví o prohlášení konkursu a musí umožnit správci, aby věc byla zapsána do soupisu a odhadnuta; jinak odpovídají za škodu tím vzniklou. Součástí soupisu je pak odhad provedený soudním znalcem; v případě souhlasu výboru věřitelů se může soud spojit s oceněním provedeným úpadcem nebo správcem.

Jsou-li pochybnosti, zda věc náleží do podstaty, zapíše se do soupisu podstaty s poznámkou o nárocích uplatněných jinými osobami, anebo s poznámkou o jiných důvodech, které zpochybňují zařazení věci do soupisu.

Pokud je do podstaty zahrnuta věc, která do soupisu zařazena být neměla, soud uloží tomu, kdo tuto skutečnost uplatňuje, aby podal vůči správci žalobu v určené lhůtě s tím, že jinak se má za to, že věc byla do soupisu pojata oprávněně.

Příhlášky pohledávek

Ve lhůtě stanovené v usnesení o prohlášení konkursu jsou povinni konkursní věřitelé přihlásit své pohledávky a to bez ohledu na to, zda se o nich vede soudní řízení nebo provádí výkon rozhodnutí. Současně uvedou, zda uplatňují oddělené uspokojení, event. jiné důvody pro uspokojení přednostní. Důležité je ustanovení pro konkursní věřitele v cizině (pokud se věřitelé v cizině o prohlášení konkursu dovědí). Jsou povinni v přihlášce uvést jméno svého zástupce pro doručování v tuzemsku, jinak jim takového zástupce určí soud na jejich náklad. (Příhlášky se podávají dvojmo.)

Správci se doručuje druhý stejnopis přihlášených pohledávek a opis přihlášky dodané do soudního spisu. Přihlášené pohledávky pak správce sestaví do seznamu podle pořadí pro účely rozvrhu.

Správce přezkoumá přihlášky především podle úpadcových obchodních knih a jiných dokladů a vyzve úpadce, aby se k sestavenému seznamu přihlášek vyjádřil. Tento seznam předloží soudu. Účastníkům se zajišťuje oprávnění nahlédnout do seznamu přihlášených pohledávek a do dokladů o těchto pohledávkách.

Příhláška pohledávky má pro běh lhůty pro promlčení a zánik práv stejné účinky jako uplatnění práva u soudu.

Přezkumné jednání

Součástí konkursu je i přezkumné jednání, které nařizuje soud. K němu se musí dostavit úpadce a správce. Přezkoumání se pak děje podle seznamu sestaveného správcem. Úpadce i konkursní věřitelé pak mohou popírat pravost, výši a pořadí všech přihlášených pohledávek. Výsledek přezkumného jednání se zapíše do se-

znamu přihlášek pořízeného správcem. Upravený seznam pak tvoří součást zápisu o přezkumném jednání. Pokud o to věřitelé požádají, vydá jim soud výpis.

Pro přihlášky došlé po přihlašovací lhůtě se nařizuje „zvláštní přezkumné jednání“, pokud je není možné přezkoumat v přezkumném jednání. To, že přihláška došla po přihlašovací lhůtě, má svoje důsledky. Konkursní věřitelé přihlášek přezkoumaných při zvláštním přezkumném jednání mj. nemohou popřít pravost a pořadí pohledávek přezkoumaných při předchozích přezkumných jednáních.

Pohledávka se pokládá za zjištěnou, jestliže byla uznána správcem a nebyla popřena žádným z konkursních věřitelů. Pokud pohledávku popře sám úpadce, nemá to pro zjištění pohledávky význam, dojde pouze k poznámce v seznamu přihlášek.

„Druhá etapa konkursního řízení je nejsložitější a časově nejnáročnější, protože se v ní v souvislosti se zjišťováním rozsahu konkursní podstaty a rozsahu a kvality nároků, které z ní mají být uspokojeny, otvírá před účastníky konkursního řízení – a také před správcem konkursní podstaty, který účastníkům konkursního řízení není (subjektem však ano) – řada procesních možností jak vývoj a výsledek konkursu ovlivnit tzv. incidenčními spory.“⁷

„Incidenčními se tyto spory nazývají proto, že se jejich rozhodování řeší konflikty mezi účastníky konkursního řízení a správcem podstaty, anebo mezi těmito osobami a osobami třetími, o to, co do konkursní podstaty patří a co do ní nenáleží, o to, jaké pohledávky, v jaké míře a výši a v jakém pořadí mají být z podstaty uspokojeny a některé otázky další.“⁸

Konkursní věřitelé pohledávek, které zůstaly sporné co do pravosti nebo výše či pořadí, mohou se domáhat určení svého práva; žalobu musí podat jak vůči popírajícím konkursním věřitelům tak i vůči správci podstaty. Smějí se v ní dovolávat jen právního důvodu uvedeného v přihlášce nebo při přezkumném jednání a pohledávku mohou uplatnit jen do výše v nich uvedené. Nejde-li o věc patřící do pravomoci soudu, rozhodne o pravosti pohledávky příslušný správní orgán. To ovšem může průběh konkursu časově i věcně problematizovat. Jedná se o možnost, nikoliv o povinnost.

Naproti tomu ten, kdo popřel vykonatelnou pohledávku, musí toto stanovisko uplatnit podle povahy pohledávky buď u soudu nebo u příslušného správního orgánu.

K popření pohledávek stanoví soud přiměřenou lhůtu s poučením, že při zmeškání lhůty podle § 24 odst. 1 nelze k takovým pohledávkám přihlížet, a že při zmeškání lhůty podle § 24 odst. 2 se takové pohledávky budou napříště pokládat za nesporné.

Konkursní věřitelé pohledávek sporných co do pravosti, výše či pořadí, kteří nebyli při přezkumném jednání přítomni, vyrozumí soud o tom, kdo popřel pohledávku a z jakého důvodu.

Zatímco konkursní věřitelé mohou popřít pohledávky co do pravosti, výše nebo pořadí, správce je oprávněn popřít nárok konkursního věřitele co do výše nároku nebo jeho právní důvod. O popření správcem vyrozumí soud konkursního věřitele, o jehož nárok jde a současně ho vyzve, aby nárok, jeho výši nebo právní důvod

⁷Blíže viz Eliáš, K.: Incidenční spory, Právní rozhledy č. 1/1993, s. 2

⁸Tamtéž

uplatnil do 30 dnů u soudu, který prohlásil konkurs nebo u jiného příslušného orgánu s tím, že jinak se na popřený nárok, jeho uplatněnou výši nebo uplatněný právní důvod nevezme zřetel (§ 24 odst. 1).

Popře-li správce nárok již vykonatelný, je povinen sám toto popření uplatnit u soudu, který prohlásil konkurs nebo u jiného příslušného orgánu. Neuplatní-li toto popření ve lhůtě 30 dnů, bude se nárok považovat za zjištěný (§ 24 odst. 2). Rozhodnutí soudu nebo správního orgánu o pravosti, výši nebo pořadí popřených pohledávek jsou účinná vůči všem věřitelům.

Bezpodílové spoluvlastnictví manželů

Došlo-li prohlášením konkursu k zániku hezpodílového spoluvlastnictví manželů anebo jestliže při prohlášení konkursu již předtím zaniklé bezpodílové spoluvlastnictví manželů (BSM) nebylo vypořádáno, je třeba provést jeho vypořádání.

Úpadce není oprávněn k provedení tohoto vypořádání BSM. K provedení vypořádání BSM zaniklého prohlášením konkursu namísto úpadce, vč. podání návrhu na vypořádání tohoto BSM soudem je oprávněn správce. Dohodu o vypořádání BSM je správce oprávněn uzavřít jen ve formě smíru schváleného soudem. S touto dohodou musí před jejím předložením soudu projevit souhlas věřitelský výbor.

Zákon však chrání konkursní podstatu ještě dalšími ustanoveními, pokud jde o zánik BSM.

Dohody o vypořádání tohoto spoluvlastnictví uzavřené v posledních šesti měsících před prohlášením konkursu jsou neplatné. To ovšem neznamená, že by v řízení nově uskutečňovaném nemohl být schválen jeho obsah, pokud nedošlo ke krácení konkursní podstaty.

Pokud řízení o vypořádání BSM bylo před soudem zahájeno a nebylo doposud pravomocně skončeno, vstupuje dnem prohlášení konkursu do řízení správce konkursní podstaty místo úpadce.

Jestliže doposud řízení o vypořádání zahájeno nebylo, je správce povinen neprodleně podat takový návrh místo úpadce.

Pokud by mělo dojít k dohodě o vypořádání BSM dohodou, je třeba schválení soudem. Sám úpadce je pouze vedlejším účastníkem tohoto řízení, čímž je respektován jeho zájem na výsledku tohoto řízení.

Zpeněžení a rozvrh

Konkursní podstatu lze zpeněžit buď způsobem upraveným v ustanovení o výkonu rozhodnutí nebo prodejem mimo dražbu.

Prodej mimo dražbu uskuteční správce se souhlasem soudu a věřitelského výboru, po předcházejícím slyšení úpadce. Prodej se uskuteční podle podmínek stanovených soudem. Věci lze prodat mimo dražbu i pod odhadní cenu. Obdobně lze uplatně převést i úpadcovy sporné nebo obtížně vymahatelné pohledávky.

Při prodeji věcí podle ustanovení o výkonu rozhodnutí má správce postavení oprávněného a podává příslušné návrhy.

Nedobytné pohledávky a věci, které nebylo možno prodat může správce po schválení soudem vyloučit z podstaty. Musí s tím ovšem projevit předem souhlas věřitelský výbor. Se souhlasem soudu a věřitelského výboru může správce (viz § 27a doplněný druhou novelou) zpeněžit věci, práva a jiné majetkové hodnoty, které slouží provozování podniku jednou smlouvou; jinak se pro tuto smlouvu přiměřeně použijí ustanovení obchodního zákoníku⁹. Výtěžek tohoto prodeje je součástí celkového výtěžku zpeněžení konkursní podstaty a nemůže sloužit pouze ke krytí závazků souvisejících s prodáváním podnikem.

Pokud věřitelé mají své pohledávky zajištěné zástavním nebo zadržovacím právem, popř. omezením převodu nemovitostí, mají při zpeněžení právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena z výtěžku prodeje věcí, na níž zástavní nebo zadržovací právo vázne (§ 28). Výtěžek z prodeje věcí do výše zajištěné pohledávky vydá správce se souhlasem soudu věřitelům. Pokud pohledávka takto nebyla plně uspokojena, zařazuje se zbytek mezi ostatní zjištěné pohledávky. Protože zejména tzv. ostatní pohledávky, pohledávky třetí třídy nebudou uspokojeny plně a v lepším případě poměrně, je význam zajištění pohledávek způsoby uvedenými v § 28 zřejmý. V praxi se v současnosti používá zejména zástavní právo k nemovitostem.

Lze však jen doporučit, aby cena nemovitosti stanovená znaleckým posudkem dostatečně převyšovala výši zajištěné pohledávky. V reálném čase se totiž nemusí podařit prodej za cenu posudkem stanovenou. To ostatně neplatí jen o nemovitostech.

Správce je povinen průběžně informovat soud o zpeněžování majetku z podstaty. Po úplném zpeněžení majetku z podstaty podává správce soudu konečnou zprávu a připojuje vyúčtování své odměny i vyúčtování dalších osob (§ 29 odst. 1), které na ni mají nárok (např. zvláštní správci, zástupce správce apod.).

Soud konečnou zprávu a vyúčtování přezkoumá, odstraní po slyšení správce shledané chyby nebo nejasnosti, vyvěsí ji na úřední desce a uvědomí úpadce a konkursní věřitele, že do 15 dnů po vyvěšení mohou proti zprávě podat námítky. Podané námítky pak projedná při jednání, kde návazně projedná konečnou zprávu a vyúčtování. K tomuto jednání obešle správce, úpadce a konkursní věřitele, kteří podali námítky a věřitelský výbor. O konečné zprávě rozhodne rovněž usnesením, které jim doručí a vyvěsí na úřední desce soudu.

Jak je zřejmé, bude průběh konkursu časově náročný. „Nelze proto očekávat, že všechny ... fáze proběhnou během půl roku, ale naopak – mohou trvat i déle než dnešní třeba i několikaletá řízení v běžných obchodních sporech ...“¹⁰

Přestože praktické zkušenosti se hudou teprve získávat, lze dnes odhadovat průběh začasté na 2 – 3 roky.

⁹K otázkám prodeje podniku viz např. Smlouva o prodeji podniku ve Marek, K.: K obchodním závazkovým vztahům, vydavatel a distributor Právnická fakulta MU, 611-80 Brno, 1993, 201 s.

¹⁰Vopička, V.: Úvahy soudců nad novelou zákona o konkursu a vyrovnání, Hospodářské noviny z 1. 4. 1993, s. 7

Po právní moci usnesení o schválení konečné zprávy a vyúčtování odměny a výdajů vydá soud rozvrhové usnesení, které doručí účastníkům do vlastních rukou, s výjimkou těch věřitelů, jejichž nároky byly plně uspokojeny.

V průběhu konkursního řízení se mohou průběžně uspokojovat nejprve pohledávky za podstatou (§ 31 odst. 2), nároky na oddělené uspokojení (§ 28) a pracovní nároky (§ 31 odst. 3). Jiné nároky lze uspokojit pouze podle pravomocného rozvrhového usnesení.

Pohledávky za podstatou vzniklé po prohlášení konkursu jsou nároky na náhradu nákladů spojených s udržováním a správou podstaty včetně nároku správce na úhradu odměn a výdajů, daně a poplatky, došlo-li k jejich splatnosti v průběhu konkursního řízení, nároky věřitelů ze smluv uzavřených správcem a nároky na vrácení plnění ze smlouvy, od níž bylo odstoupeno. Včasné odstoupení od smluv (podle § 14 odst. 1 písm. a)) výrazně zlepšuje postavení věřitele.

Pracovními nároky (ve smyslu § 31 odst. 3) jsou úhrady pracovních odměn úpadcových pracovníků a jejich nároky vyplývající z hmotného zabezpečení pracovníků.

V rozvrhu se uspokojí nejprve pohledávky za podstatou (§ 31 odst. 2) a pracovní nároky (§ 31 odst. 3). Nepostačuje-li výtěžek zpeněžení na plnou úhradu těchto pohledávek, uhradí se nejprve výdaje správce a ostatní pohledávky se uspokojí poměrně. Zákonodárce nepočítá s eventualitou, že by výtěžek za zpeněžení nepostačil ani na výdaje správce. Předpokládá, že v takovém případě by nebylo konkursní řízení zahájeno.

Po uspokojení těchto pohledávek (§ 31 odst. 2, § 31 odst. 3) se pohledávky uspokojí podle svého zařazení do tříd důležitosti.

V první třídě jsou zařazeny nároky úpadcových pracovníků z pracovního poměru příslušející za poslední tři roky před prohlášením konkursu a pohledávky na výživné ze zákona.

Zařazení nároku úpadcových pracovníků jako preferovaných je blízké německému pojetí. „Německému pojetí je vytykáno zejména to, že v důsledku pořadí uspokojovaných pohledávek, v němž jsou stanoveny pro některé pohledávky přednosti, nezbyvá obvykle na uspokojení nepřivilegovaných věřitelů takřka žádný majetek konkursní podstaty ...“¹¹

V druhé třídě jsou daně, poplatky, cla a příspěvky na sociální zabezpečení, pokud vznikly nejdéle tři roky před prohlášením konkursu, nebudou-li uspokojeny z věcí zatížených pro ně zástavním právem.

Do třetí třídy jsou zařazeny ostatní pohledávky. Pokud nelze plně uspokojit pohledávky zařazené do jednotlivých tříd, uspokojují se poměrně, což značí, že pohledávky v další méně privilegované třídě se v takovém případě neuspokojují vůbec.

Z uspokojení pohledávek jsou vyloučeny úroky z pohledávek před prohlášením konkursu, jestliže přirostly v době po prohlášení konkursu, náklady účastníků vzniklé jim účastí na konkursním řízení, nároky věřitelů z darovacích smluv a mimosmluvní sankce postihující majetek úpadce.

¹¹Pejikánová, I.: Konkurs, Právní praxe v podnikání, č. 1/1993, s. 1

V některých případech bude tedy věcí úvahy, zda věřitel svoji přihlášku do konkursního řízení přihlásí, zejména tehdy, kdy vzniklé náklady by převýšily pravděpodobnou výši jejich uspokojení.

Z uspokojení jsou dále vyloučeny vymahatelné nároky, které správce včas popřel a jejich popření včas uplatnil; podmíněné nároky, které správce uznal; nároky, které věřitelé včas uplatnili a správce je popřel se složí do úschovy u soudu a po splnění podmínek se rozvrhnou novým rozvrhovým usnesením.

Konec 1. části

* * *

S U M M A R Y

To the bankruptcy and failure act

The purpose of the bankruptcy and failure act (see § 1) is to put the property means of the debtor in order, if he is in the failure. "The purpose of the bankruptcy is .... to accomodate equably, although only partly, the creditors from the takings of sale of the debtor's property. The outstanding debts don't expire by this short accomodation. They can be demanded on the debtor after the end of bankruptcy from his property he has left or he earns later until they are fully accomodated." If there is any.

The act specifies two situations in which the debtor comes into a failure. The first one doesn't distinguish what a person is in the question (generaly it can be a natural or a juristic person, with a business licence or without it). In this case, the debtor is in the failure if he has more creditors and he isn't able to meet his mature obligations (by this rule the operation was postponed by § 67 of the act and later by the amendment; today this law is operative). The other case is the failure of a natural person if s/he is an entrepreneur or that of a juristic person (the law doesn't say anything about the enterprise), if it is overburdened with debts.

This law arrangement hasn't been known for a long time by our law order. This fact has been changed by passing the act 328/1991 Sb., which has becamed operative by 1st October 1991 with the exception said in the § 67.

The public still believes that unbinding of hearing of bankruptcies and failures could touch the process of transformation of our economy in an unpleasant way. In our opinion this could happen only if the firms wouldn't react on the prospective appearances of iniciation of bankruptcy and failure processes or on their possibility.

At the same time we can agree with the argument that especially by the large firms with a big number of employees it won't be easy to implement the law. We can also expect that the creditors start to pay attention on the "new" firms which

have sometimes risen without any enterpreneurial plan of sufficient quality. Their activity was frequently enabled by rather benevolent approach by giving a credit, or other advances as the case may be.

The published contents of the law text demonstrates that the processual operations, which are necessary in realization and application of the law are demanding not only the high professionalism, but also a lot of time necessary for their realizations. No doubt that the act isn't simply in it's contents.

The capacity of the courts which is today already overburdened by increasing agenda, will represent another problem by application of the law.

Nor the second amendment was able, so our opinion, to solve the problem. Because there will be no possibility to initiate the bankruptcy in the fixed cases, every creditor will be forced to demand his claims individually, where the law enables this.